

Kunnskapsdepartementet
Juridisk avdeling
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår dato
22.10.2020

Saksbehandler
[Navn]

Deres referanse
20/3474

Deres dato
30.06.2020

Høring – Forslag til regelverksendringer – Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud (Samarbeid, samordning og barnekoordinator)

Pilar er Norges største kompetansetjeneste for psykisk helse og barnevern (tidligere stiftelsen RBUP Øst og Sør) og omfatter RBUP (Regionsenter for barn og unges psykiske helse), RVTS Øst og RVTS Sør (Regionale ressursentre om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging i vår region). Vi er en kompetansegivende organisasjon som gjennom tjenestestøtte, forskning, undervisning og formidling arbeider for å støtte og bedre tjenestene i regionen. Vi takker for anledningen til å uttale oss.

Vi slutter oss til den overordnede problembeskrivelsen som ligger til grunn for de foreslåtte endringene i høringsnotatet. Endring og harmonisering av lovverk vurderes som naturlig og viktig for å sikre bedre koordinering av tjenester for barn, unge og familier med behov for sammensatte og langvarige tjenester.

Harmonisering av forpliktelser til å inngå i og følge opp samarbeid med andre sektorer og instanser

Forslag i retning av mer likelydende forpliktelser for de ulike tjenestene til å inngå i og følge opp samarbeid med andre sektorer og instanser er et godt og viktig grep. Dette kan bidra til en utvidet opplevelse av ansvar for et helhetlig tilbud på et overordnet nivå, som igjen kan komme til syne i samarbeid rundt enkeltsaker.

Likeledes støtter vi å utvide dette til også å gjelde de tjenester som pt ikke er omfattet av denne typen tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid. Vi vurderer følgelig at det er et godt tiltak å sikre samarbeid som bidrar til at de ulike tjenestene i økende grad kjenner til hverandres tiltak, tilbud og mandat. Forslaget vil kunne fremme økt grad av gjensidighet og gjennom ulike former for samarbeid på tvers, øke muligheten for mer strømlinjeformede prosesser mellom ulike sektorer og tjenester.

Vi vurderer at formen og beskrivelsen av innholdet i et overordnet samarbeid vil kunne påvirkes av hvilken arena samarbeidet skal gjennomføres. Vi mener med dette at det bør ses nærmere på hvilke utfordringer den åpne samarbeidsbeskrivelsen kan medføre for samarbeid i større kommuner og mellom sektorer og tjenestesteder på ulike nivåer, som stat og kommune. Vi vurderer at den foreslåtte ordningen trolig kan være bedre egnet for å sikre samarbeid mellom tjenester på likt nivå internt i små kommuner.

Videre beskriver lovendringene i liten grad innholdet i samarbeidet. Det etterlater derfor en utydighet ift hva det er ønsket at tjenestene skal samarbeide om, og det er da en fare for at dette arbeidet kan bli nedprioritert.

Vedtaksmyndighet ved tvistesaker og uenigheter

Ordningen vedrørende tvister og uenigheter mellom ulike tjenestenivåer beskrives i høringsnotatet å ligge på kommunalt nivå. Vi setter spørsmålsteget ved hvorvidt denne ordningen vil være funksjonell og tilstrekkelig for å sikre at avgjørelser tas på en tidseffektiv måte ved eventuelle interessekonflikter. Det er

løselig beskrevet i høringsnotatet hvordan kommunen forplikter seg til å håndtere disse konfliktene, og hva slags behandlingstid kommunen forplikter seg til.

Vår bekymring er at dette medfører en praksis som likner på eksisterende ordning, hvor slike tvister forårsaker uforholdsmessig langdryge prosesser ved uavklarte tvister som i verste fall bidrar til at lovpålagte tjenester ikke innfris, eventuelt innfris med store forsinkelser. Det er i de mest komplekse og sammensatte sakene at det på et overordnet systemnivå vil kunne være størst fare for svikt. I saker der barn og unge har behov som gir grunnlag for faglige og juridiske uenigheter mellom tjenestene om hvem sitt ansvar og mandat den enkelte sak tilhører, vil det være desto større behov for noen som innehar et særlig ansvar for å koordinere den enkelte sak. Eksempel på dette er de faglige og juridiske uenighetene mellom psykisk helsevern og barnevern i saker der barn under offentlig omsorg har omfattende og akutte behov for psykisk helsehjelp. Et annet eksempel på saker hvor det ofte kan oppstå uenigheter som gir forsinkelser i tilbud og langvarig uenighet er mellom barneverntjenesten og habiliteringstjenesten. Det beskrives få incentiver og forpliktende ordninger for å følge opp at tiltakene gjennomføres i tjenestene som intendert etter loven, herunder med eksisterende tilsynsordning som eneste beskrevne oppfølging og sanksjonsmulighet.

Videre er det en svakhet ved de foreslåtte tiltakene at det ikke er satt krav om lovpålagte samarbeidsavtaler for de ulike delene av barnevernsektoren. Det er derfor et særlig stort behov for å sikre samarbeidet tydeligere mellom disse aktørene, herunder hvordan de rent formelt forplikter seg til å samarbeide med hverandre til det beste for brukerne av deres tjenester.

Ressursmessige konsekvenser

Vi savner en bredere redegjørelse av hvordan nye oppgaver og utvidede ansvarsområder skal ivaretas. Dersom samarbeid og samordning skal adresseres på en effektiv måte, vil det kreve mer tid og ressurser til samarbeid og samordning.

En utvidelse av samarbeidsforpliktelser til å gjelde tjenester som ikke tidligere er omfattet av bestemmelsene - som f.eks PPT, barnehager og skoler vil føre til endringer i arbeidsoppgaver og omfang av samarbeid. Plikten til å samarbeide ut over enkeltsaker vil være ny for flere tjenester. Å etablere måter å gjøre dette på, hvilke temaer som kan egne seg til denne formen for samarbeid, samt den reelle tiden dette vil ta gjør at det samlet sett vil kreve endringer og utvidelse av praksis.

Likeledes utvidelse av lovpålagte samarbeidsavtaler, utvidelse av samordningsplikt til også å gjelde samordning av tjenester opp mot private, fylkeskommunale og statlige velferdstjenester. Utover de ovennevnte kommuniseres det også en forventning om jevnbyrdig utnyttelse av hverandres kompetanse. Da enkelte tjenester innehar mer spesialisert kunnskap enn andre, vil det være rimelig å anta av noen vil måtte yte mer inn i dette samarbeidet enn andre.

Vi leser en grunnholdning i dokumentet om at alle skal bidra inn og strekke seg i et samarbeid innenfor eksisterende ressurser. Vi stiller derfor spørsmåltegn ved om kvaliteten på og omfanget av samarbeidet som etterlyses vil øke i tråd med intensjonen, og om de nye tiltakene foreslått i høringen i praksis vil bidra til ønsket effekt for barn, unge og familier med behov for langvarige og sammensatte tjenester.

IP og lovfestet rett til barnekoordinator

Med en tydelig satsning på IP, mer opplæring i denne og en større forventning om at alle tjenester er forpliktet til å delta inn i dette arbeidet, vil mange av de negative konsekvensene man forsøker å imøtekomme kunne adresseres. Vi foreslår at regelverket rundt IP bør harmoniseres, så vilkår for å utløse rett til IP og plikt til å utarbeide IP blir mest mulig likt på tvers av sektorene og harmoniseres mellom de ulike velferdstjenestene. Plikten til å delta i samarbeidet om IP bør også utvides som foreslått. PPT bør omfattes av plikten til å utarbeide IP der dette er relevant, da de ofte har en koordinerende stilling og følger barn med

langvarige og sammensatte behov over lengre tid. Familievernkontorene bør også ha plikt til å bidra aktivt inn i IP som er opprettet av andre tjenester og sektorer der dette er aktuelt.

Vi støtter tiltaket om å harmonisere ordlyden som angir vilkårene for bruk av IP som tiltak etter barnevernloven, slik at den i større grad kan vurderes og benyttes tilsvarende som IP gjør i andre tjenesters lovverk. Vi støtter også en lovendring som sikrer adgang til å klage på avslag om IP i barnevernsaker.

Vi savner imidlertid tydeligere retningslinjer for muligheten til å klage på mangelfull oppfølging fra kommunen ved anbefaling om individuell plan fra tilgrensende tjenester. Det kan også oppleves forvirrende at dette ikke regnes som et enkeltvedtak med tilhørende klageadgang, når IP likevel kan påklages Fylkesmannen gjennom deres generelle forpliktelse til å føre tilsyn med barneverntjenestens oppfyllelse av barnevernloven.

Forslaget om innføring av lovfestet rett til barnekoordinator for å sikre koordinering av tiltak for barn og unge med behov for langsiktige og sammensatte hjelpebehov støttes. Det er imidlertid uklart hvorfor man ønsker å innføre en ny koordinatorordning for denne gruppen i stedet for å utvide gjeldende IP-ordning.

Avslutningsvis vurderer vi at de foreslåtte endringene samlet sett oppleves som liten endring fra dagens praksis og lovverk. Til tross for tiltakenes gode intensjoner og praksisforankring, stiller vi derfor spørsmålsteget ved hvorvidt de foreslåtte endringene er tilstrekkelige til å bidra til reelle og nødvendige praksisendringer til det beste for barn, unge og deres familier.

Med vennlig hilsen

Sign.

Arild Bjørndal
Direktør
Pilar

Sign

Kaja Kierulf
Senterleder
RBUP Øst og Sør